

P.L.B. VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS

INFORMACIJOS

(17a) Weinheim/Bergstr. Postfach 233, Germany

Nr. 16 /119/

1955 m. spalio mėn. 6 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Informacijos yra Krašto Valdybos Organas, skiriamas spaudai rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

LITUVIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

PLB Vokietijos Krašto Valdyboje

Š.m. rugsėjo mėn. 18 d. posėdyje naujai išrinkta PLB Vokietijos Krašto Valdyba pasiskirstė pareigomis: Valdybos pirmininkas Pr. Zundė, vicepirmininkas F. Simonaitis, sekretorius kun.dr. J. Aviza, išdininkas J. Glemža ir narys I. Apyrubis.

Krašto Valdybos atstovu Vasario 16 Ginnazijos Kuratorijoje paskirtas p. F. Simonaitis.

Spalio mėn. pirmoje pusėje Valdybos vicepirmininkas p. F. Simonaitis vyksta į šiaurės Vokietiją ir ta proga aplankys eilę Bendruomenės apylinkių. Numato būti Hannoverėje, Pinneberge, Hamburge, Lübecke, Timmendorfe, Neustadte, Eutine ir Neumünstery.

Iš apylinkių gyvenimo

DUSSELDORFAS - Apylinkė neseniai susiorganizavo. Šiomis dienomis įvyko gausus apylinkės narių susirinkimas. Pamaldas evangelikams, kurių ten dauguma, laikė iš Bonnos atvykęs kun.Urdzė. Kai kurie apylinkės nariai jau dešimt ar daugiau metų nebuvo girdėję lietuviškų pamaldų ir kun.Urdzės žodis bei lietuviškos giesmės juos giliai sujaudino. Po pamaldų lietuviai susirinko pas apylinkės

seniūną R. Drinkmaną, kuris juos pavaišino kava. Jo pastangomis toji apylinkė buvo suorganizuota ir dabar gražiai veikia.

NEUSTADTAS -- Gražiai paminėta Tautos Šventė. Krašto Tarybos narys p. T. Žilius skaitė gausiai į minėjamą susirinkusiems tautiečiams paskaitą. Priminęs klausytojams Lietuvos nepriklausomybės laikus, jis ragino nepamesti vilties, bet bendromis jėgomis skinti sau kelią į šviesesnę ateitį. Minėjimo dalyviams p. Žiliaus paskaita paliko labai gražų įspūdį.

HAMBURGAS - Gražiai paminėta Tautos Šventė ir Hamburgo apylinkėje. Pamaldas laikė kun. V. Šarka. Minėjime paskaitą skaitė miškų urėdas A. Požėla. Po iškilmingos dalies, kuri buvo baigta Tautos Himnu, apylinkės lietuviai susirinko bendrai kavutei. Iki vėlyvo vakaro stovykloje skambėjo lietuviška daina. Pobūvio metu buvo surinkta aukų Vasario 16 Gimnazijai. Stambiausią auką, 50 DM, paskyrė p. A. Požėla, kuris jau ir anksčiau gimnaziją yra ne kartą nuoširdžiai parėmęs. Prie šio darnaus Tautos Šventės minėjimo daug prisidėjo apylinkės pirmininkas T. Čerkus, M. Lingienė, J. Kazlauskas, T. Okmanaitė, Saliamonienė, Kazlauskienė, M. Čerkus ir kiti susipratę vietos lietuviai.

SALZGITTER-LEBENSTEDT - Šioje vienoje iš didžiausių Lietuvių Bendruomenės apylinkių Vokietijoje Tautos Šventės minėjimui buvo ilgai ir krupščiai ruošiasi. Šventės dieną gražiai dekoruotoje salėje susirinko gausus būrys tautiečių. Minėjamą pravedė apylinkės vargo mokyklos mokytojas Bobkaitis. Krašto Valdybos narys I. Apyrubis skaitė paskaitą. Paskaitoje buvo gvildinama Tautos Šventės atsiradimo istorija ir dabartinė jos prasmė lietuviams tremtiniais. Trumpą sveikinimo žodį susirinkusiems tarė katalikų kun. V. Šarka ir evangelikų bažnyčios senjoras A. Keleris. Vietos lietuvių choras, kuriam vadovauja J. Vitlybas, padainavo eilę lietuviškų liaudies dainų. Sugiedojus Tautos Himną, oficiali minėjimo dalis buvo baigta. Po to sekė trijų veiksnių komedija, kuri sukėlė žiūrovams daug gardaus juoko. Vaidinimą pastatė p. Bobkaitis. Tas vietos lietuvių scenos mėgėjų pasirodymas visų dalyvių buvo pripažintas labai pasisekusių.

DIEBURGAS - Katalikų Tremtinių Sielovados Tvarkytojas t. Alfonsas Bernatonis išvyko į Romą vesti lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos studentams vienos savaitės rekolekcijas.

GOTTINGEN - Vietos universitete valstybinius medicinos egzaminus labai gerai išlaikė stud. Aleksandra Šilinytė. Šilinių šeima - tėvas teisin. A. Borovskis-Šilinis ir motina med. gyd. A. Šiliniene - yra kilusi iš Vilniaus krašto. Naujoji lietuvaite gydytoja mokslus pradėjo Vilniuje. Tremtyje nemažai vargo, kol pagaliau užbaigė savo studijas. Dabar ji rašo dizertaciją, o vėliau ruošiasi emigruoti į JAV. Visa Šilinių šeima yra susipratę ir uolūs lietuviai.

LANDAU - Landau mieste ir apylinkėse gyvena keleta lietuvių šeimų. Didesnė dalis jų jau yra išsikūrę, turi pastovų darbą. P. Antano Valaičio pastangomis prieš keletą metų buvo suorganizuota Bendruomenės apylinkė, kuriai pradžioje vadovavo pats p. A. Valaitis, o dabar - Pr. Stonys. Apylinkės lietuvius šiomis dienomis aplankė Krašto Valdybos pirmininkas p. Pr. Zundė. Apylinkės nariai buvo susirinkę p. A. Valaičio bute. Pasikalbėta įvairiais apylinkės narius įdomaujančiais klausimais.

Pabėgėlių Reikalams Ministerijos pareiškimas

Federalinė Tremtinių ir Pabėgėlių Ministerija praneša:

Pasireiškus užsieniečių pabėgėlių tarpe nuogėstavimams, ar jie nebūsią prievarta gražinti į savo kilmės kraštus, tenka pažymėti, kad asylio teisė yra įrašyta į Vokietijos Konstituciją. Konstitucijos 16 str. sako, kad politiniai pabėgėliai naudojasi Vokietijoje asylio teise. Tuo būdu politinių pabėgėlių gražinimas yra nesuderinamas su Vokietijos Konstitucija ir Vokietijos vyriausybė yra įpareigota suteikti apsaugą politiniai persekiojamiems užsieniečiams prieš užsienio valstybių kėslus. Kas yra politinis pabėgėlis, nusako tarptautinė teisė. Praktiškai patvarkymai yra numatyti 1951 m. liepos mėn. 28 d. Ženevoje priimtoje Pabėgėlių Konvencijoje ir vokiečių įstatyme, kuris tą konvenciją legalizavo kaip valstybinę teisę. Asmuo, kuris atitinka konvencijos 1 str. nuostatams, pagal 1953 m. sausio 6 d. asylio potvarkį pripažįstamas užsieniečiu pabėgėliu. Konvencijos 33 paragr. sako, kad tokie pabėgėliai negali būti išduoti ar išvaryti į savo kilmės kraštus. Be to, pagal 1951 m. balandžio mėn. 25 d. Vokietijoje išgalėjusį įstatymą, liečiantį benamių užsieniečių teisinį statusą, užsieniečiai tremtiniai turi teisę į prieglobstį ir negali būti išsiunčiami per prievartą. Tokiomis aplinkybėmis Vokietijoje gyvenantiems užsieniečiams pabėgėliams ir benamiams užsieniečiams nėra jokio pagrindo susirūpinimui ir užklausimams.

Lietuviai vaikai Šveicarijoje

Šiuo metu Šveicarijoje atostogauja apie 70 lietuvių vaikų iš Vokietijos. Vaikai apgyvendinti šveicarų šeimose. Vaikus į Šveicariją atgabeno ir jiems globėjus parūpino Šveicarų-Lietuvių Pagalbos Komitetas, kuriam labai energingai vadovauja šveicarietis B. Thoma. Išbuvusi Šveicarijoje tris mėnesius, pirmoji vaikų grupė spalio mėn. antroje pusėje grįžta atgal į Vokietiją. Likusieji vaikai grįš lapkričio mėn. antroje pusėje. Vaikai savo atostogomis labai patenkinti.

Amatų mokykla Ulme

Ulme pastatyta didelė ir moderniška amatų mokykla. Statybai skyrė lėšų ir Laisvosios Europos Komitetas, iš anksto susitaręs, kad mokykloje bus rezervuotos 35 vietos tremtiniam. Veikia šaltkalvių, mechanikų, mūrininkų, stalių, elektrotechnikų, braižytojų, puodžių, mėsinių, kepejų, kirpejų, slaugių, mašininkų ir daugiau kitų specialybių skyrių. Jėnuoliai, kurių tėvai bedarbiai, gauna mokykloje nemokamai pilną išlaikymą. Mokslas trunka tris metus. Suinteresuotieji daugiau informacijų gali gauti PLB Vokietijos Krašto Valdyboje.

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Pirmas L. Skautų Brolijos Vokietijos Rajono suvažiavimas

Spalio mėn. 1 d. ir 2 d. Vasario 16 Gimnazijos rūmuose įvyko pirmas toks Vokietijos Rajono Skautų Brolijos suvažiavimas. Suvažiavusius svečius priglaudė šie savi lietuvių Bendruomenės namai, kurių pastogėje yra įsikūręs ir didžiausias Vokietijoje skautų vienetas; AUSRŌS Tuntas.

Suvažiavime dalyvavo skautininkai, skautai vyčiai ir atskirų vienetų vadovai. Atvyko 24 žmonės, jų tarpe Rajono vadas sktn. Giedraitis ir seserijos vadeivė psktn. Aldona Gasnerienė bei pasveikęs ir vėl aktyviai veikias lietuvių Bendruomenėje Vokietijos Rajono skautų kapelionas kun. V. Šarka.

Suvažiavimą atidarė Rajono vadeiva A. Venclauskas, pažymėdamas, kad be tiesioginio suvažiavimo tikslo aptarti ateities veiklos planą ir suderinti veikiančių draugovių veiklą antras, nemažiau svarbus, tikslas yra duoti progos mūsų jaunimui pasireikšti, kalbėti, susipažinti su visuomeniškojo darbo metodais ir į juos įprasti, nebūti pasyviais stebėtojais, bet aktyviais savo reikalų sprendėjais.

Suvažiavimą pradėdant, buvo įneštos ir pagerbtos tautinė ir tunto vėliavos. Suvažiavimą žodžiu sveikino gimn. direktorius dr. Vl. Literskis, seserijos vadeivė Gasnerienė, rajono vadas Giedraitis, Evangelikų Bažnyčios vardu kun. Šimukėnas, evangelikų moksleivių ratelio vardu mkt. Skėrys, vietos lietuvių apylinkės vardu mkt. Antanaitis, o raštu gimnazijos ateitininkų kuopos vadovas mkt. Natkevičius.

Iš padarytų pranešimų paaiškėjo, kad Vokietijoje veikia AUŠROS Tuntas pačioje Vasario 16 Gimnazijoje ir atskiros mišrios draugovės Munchene, Memmingene, Salzgitter-Lebenstedte ir Diepholze. Po pranešimų sklt. Polkis skaitė paskaitą apie skautų skilties veiklą.

Po gyvų diskusijų priimtas 1956 m. veiklos planas, kuriuo numatoma surengti seserijos ir brolijos vasaros stovyklą, jai rūpestingai pasiruošiant iš anksto. Taip pat numatytos vietovės, kur galima įsteigti naujas draugoves arba skiltis. Nutarta prarvesti draugovių veiklos konkursą. Broliams amerikiečiams, aukojusiems skautų stovykloms ir rėmusiems lietuvių skautiškąjį darbą, pareikšta nuoširdi padėka.

Po suvažiavimo, šeštadienį, dalyvaujant svečiams, buvo AUŠROS Tunto sueiga, kurioje dalyvavo ir kaimyniniai vokiečių skautai iš Viernheimo, išsirikiavę su savo vėliava kartu su tunto skautais. Sueigoje kelios skautės davė įžodį ir buvo atlikti keli pakėlimai, jų tarpe Lebenstedto draugininkas Bobkaitis pakeltas į vyr. skltn.

Šeštadienio vakare gimnazijos parke įvyko laužas su ilga programa, dalyvaujant ir vokiečių skautams. Sekmadienį buvo taip pat pirmas Vokietijos rajono skautų vyčių suvažiavimas, kuriame paskaitą laikė vyr. skltn. studentas A. Brinkis. Buvo įsteigtas Vokietijos rajono skautų vyčių skyrius, į kurio vadovybę išrinkti

- 5 -

skautai vyčiai K. Dikšaitis, Skopas ir A. Brinkis.

Suvažiavimui pirmininkavo sktn. Venclauskas, o vyčių suvažiavimui vyr. skltn. Dikšaitis.

Pažymėtina, kad apie suvažiavimą vyčiai atsiliapė Viernheimo vokiečių dienraščio "Frankfurter Nachrichten" pabrėžiantis tą galų išpūdį, kurį svečiams vokiečiams padarė patriotinė lietuvių skautų dvasia ir jų prisirišimas prie tėvynės. Svečiai skautai, sužavėti laužu ir lietuvių skautų veikla, spontaniškai pakvietė lietuvius skautus svečiais į Folke Bernadotte Tunto sueigą po 10 dienų.

Gimnazijos krepšinininkų laimėjimai

Gimnazijos parke įrengtoji sporto aikštė nelieka beveik nei vieną sekmadienį be svečių ir rungtynių. Rugsėjo 25 d. įvyko gimnazijos komandos rungtynės su geru vokiečių vienetu, "Eintracht" Frankfurt, vienu iš didžiausių ir turtingiausių Vokietijos sporto klubų, kurio krepšinio komandoje dalyvauja ir vienas kinietis bei vienas amerikietis. Rungtynės sutraukė daug žiūrovų, suvažiavusių mašinomis iš tolimų vietovių.

Rungtynės buvo labai įdomios ir įtemptos. "Eintracht Frankfurt" pirmose minutėse vedė 21:7. Gimnazijos komanda, padidinusi spartą, vis dėlto užbaigia kėlinį savo naudai 32:29. Antrame kėlinyje rezultatas laikosi beveik lygiomis, o 7 min. prieš pabaigą Frankfurtui pasiseka visai išlyginti 60:60. Gimnazijos komandos kondicija buvo vis dėlto geresnė ir sparta bei tiksliais metimais ji užbaigia rungtynes savo naudai 84:68.

Puikiai pasirodė pirmasis gimnazijos vienetas su Brakausku, Vanclova, Linge, Bireta, Valteriu Timpa ir T. Gailium.

Spalio 2 d. pakartotos rungtynės su Gross Gerau TV rinktine. Rinktinė atvažiavo netikėtai, nes Hesseno sporto apygarda užmiršė pranešti. Tuo būdu keli pirmojo sąstato gimnazijos komandos žaidėjai buvo išvykę ir turėjo progos per šias rungtynes pasireikšti jaunesnieji žaidėjai. Po puikios kovos gimnazijos vienetas laimėjo rungtynes 104:45.

Gimnazijos rinktinė dalyvauja Hesseno Sporto Apygardos krepšinio pirmenybėse. Po trijų susitikimų ji stovi pirmoje vietoje. Taškų santykis 6:0, krepšių santykis 288:142.

Moksleivių evangelikų ekskursija

Sekmadienį, spalio mėn. 2 d., Vasario 16 Gimnazijos mokiniai evangelikai, lydimi kelių mokytojų, išvyko patogiomis mašinomis į didelę ir gerai paruoštą ekskursiją į Wormsą, Speyerį, Schwetzingeną ir Heidelbergą. Ekskursijoje dalyvavo apie 80 žmonių. Jai vadovavo gimn. mkt. Skėrys. Ekskursijos išlaidas apmokėjo Pasaulio Liuteronių Sąjunga.

Ekskursantai visur buvo sutikti globėjų: Wormse juos pasitiko vietos gimnazijos istorijos mokytojas Studienrat Schlör, kuris aprodė miesto išymis ir gyvai nupasakojo su vietovė susijusius istorinius įvykius. Speyeryje laukė ekskursijos net trys CWJM vadovai ir teko dalintis į tris grupes. Ypač įdomu buvo pamatyti pasaulio evangelikų aukomis pastatytą milžinišką evangelikų bažnyčią. Schwetzingene ekskursantai pasigrožėjo pasaulinio garso pa-

o Heidelberge lankė pilį arba grožėjosi įdomiu miestu. Visi grižo pilni išpūdžių, nors nuvargę, bet patenkinti turininga ekskursija.

Naujas anglų ir vokiečių kalbos mokytojas

Išėjusio į Bremeno vokiečių gimnaziją Studienrato Wingerath vietoje gimnazijon pakviestas anglų ir vokiečių kalbos mokytoju p. C. J. Schubert-O'Connor, vokiečių-aiurių kilmės mokytojas, kurio tėvas Did. Britanijos pilietis, Reading universiteto profesorius.

Naujas mokytojas turi dėstytojo patyrimą, nes buvo anglų instituto ir įvairių vertėjų kursų lektorium. Šalia darbo gimnazijoje, jis gilina savo žinias Heidelbergo universitete, kurį yra jau seniau baigęs ir kurį laiką dirbęs, panaudodamas savo kalbinius sugebėjimus, kitose srityse.

Gimnazijos šokėjų pasirodymai

Gimnazijos šokėjų grupė darosi vis labiau žinoma ir mėgiama Pietų Vokietijoje. Šio mėn. būvyje jie kviečiama viešiams pasirodymams į Heidelbergą ir Mannheimą. Kūno kultūros mkt. Skeivalienė su šokėjais ruošia kelis naujus šokius. Nemaža sunkumų yra su kostiumais, ypač šokėjoms, nes trūksta lėšų naujųjų šokėjų aprangai.

PAJIEŠKOJIMAI

Pajieškomas Albertas MAČIULAITIS, gim. 1905 m. kovo 3 d. Pajevony, Vilkaviškio apskr. ir Jonas PČČKAITIS, gim. maždaug 1905 m. Ašmoniškiuose, Šakių apskr.

Jieškomi kare žuvusio Alfonso NARAUSKO, gim. 1924 m. sausio 23 d. Kolviškiuose, giminės.

Pajieškomas Herbertas KOMOSA, kapelmeisteris iš Klaipėdos.

Artimųjų pajieškomas Augustas KASIULIS, Miko sūnus, gimęs Karpolyje, Tauragės apskr.

Pajieškomieji arba žinantieji apie juos, prašomi susisiekti su PLB Vokietijos Krašto Valdyba adresu: Litauisches Zentralkomitee, /17a/ Weinheim/Bergstr., Postfach 233. Germany.

N.B. Redakcijos maloniai prašomos šiuos pajieškojimus paskelbti

Atitaisymas

"PLB Vokietijos Krašto Valdybos Informacijose" 1955 m. rugsėjo 15 d. nr. 15 straipsnyje "Metinis Krašto Tarybos suvažiavimas" buvo rašyta:

"Gimnazijos Kuratorijos vardu pranešė jos pirmininkas p. Damijonaitis. Jo pranešimo išvadoje Krašto Taryba tiksliau aprėžė Kuratorijos, kaip patariamojo organo, kompetenciją".

Kuratorijos pirmininkui p. Damijonaičiui atkreipus redakcijos dėmesį, kad skaitytojai gali tuo klausimu susidaryti klaidinę

vaizdą, patiksliname:

Savo pranešime Tarybos suvažiavime Vasario 16 Gimnazijos Kuratorijos pirmininkas nesiūlė laikyti Kuratoriją patariamuoju organu! Jis siūlė Krašto Tarybai kuratoriją praplėsti ir duoti jai daugiau teisių. Tik tą klausimą Taryboje išdiskutavus, buvo padarytas pranešime minėtas nutarimas, drauge palaikant praėjusių metų Tarybos suvažiavimo nutarimą, kad "Krašto Valdybai drauge su Kuratorija pavedama rūpintis praplėsti Vasario 16 Gimnazijos Kuratorijos sąstatą, įtraukiant į ją pagrindines laisvojo pasaulio lietuvių organizacijas ir praplečiant jos kompetencijas, kad laisvojo pasaulio lietuviai jaustųsi turį teisių į gimnaziją".

_____
_____
_____

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]